

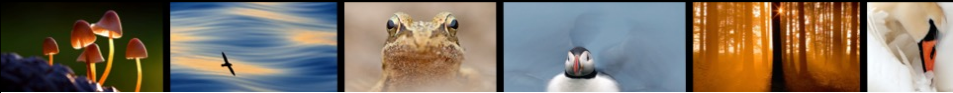
Natura 2000 & Grondwater

VMR Webinar – 26 januari 2022

Watercrisis: conflicterende belangen
en mogelijke aanpak

Kees Bastmeijer, Tilburg University

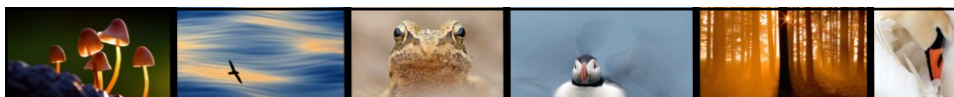
1

Overzicht – korte presentatie

- I. Breder perspectief: probleem van cumulatieve effecten en knel met EU-recht
- II. Verdroging & Natura 2000: artikel 6(2) Hrl
- III. Belangrijke stappen voor verbetering

2

I. Breder perspectief:

Probleem van **cumulatieve effecten en knel** met EU-recht

- Overheden durven meestal geen 'nee' te zeggen; bewijslast over neg. gevolgen toch vaak bij NGOs;
- Randjes van systeem worden opgezocht om vergunningen te blijven geven (uitleg begrip 'project', mitigatie/ compensatie, meetmethoden, salderen, etc.)
- Gang naar rechter wordt beperkt (=minder grip):
 - Beperking Wnb-vergunningsplicht;
 - gang naar rechter beperken: algemene regels, vrijstellingen, gebiedsontheffingen, etc.
- Beperkt toezicht en handhaving

3

Resultaat: Toename van **cumulatieve belasting** terwijl **klimaatverandering** druk verder verhoogd

- Grotere **noodzaak herstelmaatregelen** voor doelbereik
- Verdere verslechtering en noodzaak ingrijpen in **bestaande activiteiten** (bijv. stikstof maar dus ook bij verdroging (bijv. onttrekkingsvergunningen)
- Steeds moeilijker om **nieuwe plannen en projecten** te vergunnen
- Steeds moeilijker om activiteiten **vergunningsvrij** te verklaren (berekening)

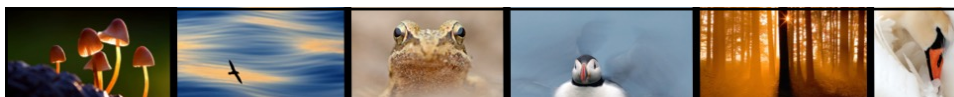
Art 6(1) Hrl

Art 6(2) Hrl

Art 6(3) Hrl

Art 6(4) Hrl

4

Herkenbaar voor stikstof, maar ook gebruik **grondwater**, bestrijdingsmiddelen, te hoge druk toerisme, ...

II. Druk 6(3) maar ook steeds meer op 6(2): C-559/19

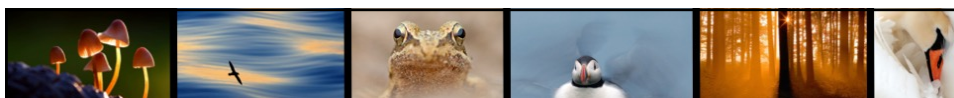
...

Art 6(2)
HrI

...

- Meten vanaf gaan gelden 6(2) (AG)
- Preventief (HvJEU)
- Invloeden mens + klimaatverandering (HvJEU)
- Handelen en nalaten (HvJEU)
- Geen causaal verband vereist: *waarschijnlijk* of een *risico* (HvJEU) (conform: voorzorg en zelfde besch.niveau)
- Beoordeling verplicht vergelijkbaar met 6(3)
- Zelfde criterium: afwezigheid redelijke wetenschappelijke twijfel

5

HvJEU C-559/19:

“156 Aangezien de leden 2 en 3 van artikel 6 van richtlijn 92/43 hetzelfde beschermingsniveau waarborgen, is het toepasselijke criterium een onderzoek naar de verenigbaarheid als bedoeld in lid 3 van dit artikel. Volgens deze bepaling kan voor een plan of project slechts toestemming worden verleend indien de bevoegde instanties de zekerheid hebben verkregen dat het plan of project geen blijvende schadelijke gevolgen heeft voor het betrokken gebied of wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel meer bestaat over het feit dat dergelijke gevolgen ontbreken zie in die zin arrest van 17 april 2018, Commissie/Polen (Oerbos van Białowieża), C-441/17, EU:C:2018:255, punt 117 en aldaar aangehaalde rechtspraak. [...]”

170 Zoals de advocaat-generaal in de punten 70 en 73 van haar conclusie heeft aangegeven, had het Koninkrijk Spanje, om deze vaststellingen te ontkrachten, elementen moeten aandragen waarmee elke redelijke twijfel kon worden weggenomen dat de handhaving van de huidige grondwateronttrekkingspraktijk wetenschappelijk gezien geen schadelijke gevolgen heeft voor voornoemde beschermde habitats. Daartoe vereist richtlijn 92/43, zoals in punt 156 van dit arrest is opgemerkt, dat een onderzoek naar de verenigbaarheid wordt gedaan als bedoeld in artikel 6, lid 3, van deze richtlijn.

171 Blijkens het aan het Hof overgelegde dossier heeft het Koninkrijk Spanje geen studie verricht waarmee aan de vereisten van deze bepaling kan worden voldaan, en heeft het dus evenmin aangetoond dat de handhaving van de huidige wateronttrekkingspraktijk in het beschermde natuurgebied Doñana geen gevolgen heeft voor de habitats van de betrokken beschermde gebieden.”

6

III. Belangrijke stappen voor verbetering

- i. Goede monitoring en actie bij risico's (6(2))
- ii. Klimaatadaptatie: vasthouden water
- iii. Vraagstuk cumulatie = verdelingsvraagstuk:
 - ruimte voor nieuwe activiteiten vereist ingrijpen in bestaand gebruik (bijv. latente ruimte/berekening)
 - niet iedere beperking van belasting direct weer opvullen (bijv. salderen; dan blijf je in 'min')
- iv. Afstappen van randjes opzoeken bij nieuwe projecten
- v. Actief inzetten op herstel en realisatie EU-doelen:
 - nieuwe activiteiten gericht op 'waardencreatie'
 - Actief herstel door overheid
- vi. Bij dit alles: actieve NGOs die naar rechter gaan + regelmatig HvJEU-zaken